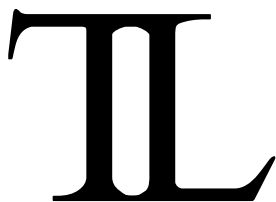

Targum Jonathan to Isaiah

Targum Jonathan to Isaiah
Facing Targum and Masoretic Text

Timothy A. Lee Publishing

Targum Jonathan to Isaiah: Facing Targum and Masoretic Text

Copyright © 2024 by Timothy A. Lee

Timothy A. Lee Publishing, Cambridge, England

www.timothyalee.com

@Timothy_A_Lee

@TimothyALeePub

All rights reserved. This publication may not be reproduced, distributed, or transmitted in any form or by any means, including photocopying, recording, or other electronic or mechanical methods, without the prior written permission of the publisher. For permission requests, contact requests@timothyalee.com.

This base text is in the public domain.

<https://github.com/Sefaria/Sefaria-Export/tree/master/json/Tanakh/Targum/Targum>

First Edition 2024

ISBN: 978-1-83651-051-2

CONTENTS

Introduction	vii
Isaiah	2
Paradigms	227
Maps	241

Introduction

This is a facing parallel edition for Targum Jonathan to Isaiah. The purpose of this book is to encourage new students and scholars to read and study the ancient Aramaic targums. The book displays the Aramaic targum alongside the facing Hebrew Masoretic Text for comparison.¹

Targum Jonathan is an expansion interpretation of the Prophets. It is more expansive than Targum Onkelos to the Torah. It was probably composed in the second century. It was edited by the seventh century, since when referring targums of the Prophets the Babylonian Talmud cites Targum Jonathan.² Beyond Jonathan, few other targums exist the Prophets. This reflects the reality that the books of the Prophets were less popular than the Torah for Medieval Judaism.³

¹ Should the reader wish to study the text in English, then translations are available. See especially the editions from T & T Clark, such as Daniel J. Harrington and Anthony J. Saldarini, eds. *Targum Jonathan of the Former Prophets*. Vol. 10. Aramaic Bible. T & T Clark: Edinburgh, 1987.

² C. T. R. Hayward. "The Aramaic Targums." In: *The New Cambridge History of the Bible. Volume 1: From the Beginnings to 600*. Ed. by James Carleton Paget and Joachim Schaper. Cambridge: Cambridge University Press, 2013, pp. 218–241, p. 238.

³ *ibid.*, p. 223.

What are targums?

With the ubiquity of Hebrew in Israel today, one can forget there was a time when the Hebrew Bible had to be translated to be understood by Jews who no longer spoke Hebrew. The Septuagint served this purpose for the Greek-speaking Jews in Egypt, and also for many others in Palestine. For the Aramaic-speaking Jews from Babylonia to Palestine they instead turned to Aramaic translations, or targums/targumim.⁴ Targums existed at least from the late Second Temple period, for some targums were found among the Dead Sea Scrolls (4QtgLev, 4QtgJob, 11QtgJob).⁵

The name targum derives from the Aramaic noun תַּרְגוּם meaning translation, interpretation, or explanation.⁶ Targums exist for all books of the Hebrew Bible except Daniel, and Ezra–Nehemiah which are books that already contain significant sections in Aramaic. The origin of targums is vague, perhaps the Synagogue for reading and interpreting texts, or school curricula.⁷

The translation philosophy of targums is generally to make the meaning of the Hebrew clear.⁸ Thus targums are not straightforward translations, but involve interpretation. Sometimes targums did not translate detrimental verses like David and Bathsheba. Targums can at times reduce interpretive options, and they can also iron out inconsistencies. For example, the Hebrew text of Genesis 1:27 and 2:7 uses two different verbs for God's creation of humankind, בָּרָא 'create' and יָצַר 'form' respectively. However, Targum Onkelos reads בָּרָא in both verses.⁹ Thus targums

⁴ The plural is either targumim or targums.

⁵ These are also referred to as 4Q156, 4Q157, and 11Q10 respectively. In addition even the Aramaic Genesis Apocryphon, classified as rewritten scripture contains some places of simple Aramaic targum-like translation from Genesis 14, Joseph A. Fitzmyer. *The Genesis Apocryphon of Qumran Cave I. A Commentary*. Biblica et Orientalia 18. Rome: Pontificio Istituto Biblico, 1966.

⁶ Hayward, "The Aramaic Targums," p. 218.

⁷ *ibid.*, pp. 235–236.

⁸ *ibid.*, p. 226.

⁹ Cited in *ibid.*, p. 227.

are not straightforward translation, but involve interpretation. This differs to the Septuagint which is generally straightforward phrase-for-phrase translation.

The name Onkelos refers to the supposed author of the Targum to the Pentateuch.

תרגום של תורה אונקלוס הגר אמרו מפי ר' אליעזר ור'
יהושע תרגום של נביאים יונתן בן עוזיאל אמרו מפי חגי
זכריה ומלאכי (Megillah 3a, in Babylonian Talmud)

‘The targum of the Torah was composed by Onkelos the convert they say from the mouth of Rabbi Eliezer and Rabbi Yehoshua. The targum of the Prophets was composed by Jonathan ben Uzziel they say from the mouth of Haggai, Zechariah, and Malachi.’

Onkelos is the Eastern pronunciation of Aquila, a second century CE Jew who revised the Greek Septuagint in a very literal manner similar to Onkelos. Likewise, the targums to the Prophets, Targum Jonathan gets its name from the Aramaic for Theodotion, another name linked with the revision of the Septuagint. However, these names are misleading, and connections with the Septuagint revisers is unlikely. The Talmud admits the history is unclear, going on in the same passage to say that targums existed before Onkelos and Jonathan, allegedly as far back as Ezra in the fifth century BCE.

Sources

The Aramaic targum text in this book is vocalised according to the Yemenite Taj ‘crown’. These Yemenite Jews preserved the targum texts and maintain the tradition of reading the Torah in

both Hebrew and Aramaic.¹⁰ The text is available under a CC-BY-SA licence.¹¹ The Hebrew Masoretic Text used in this book is that of the Leningrad Codex, as transcribed in the Westminster Leningrad Codex project, which is in the public domain. All poetic divisions are based on the first edition of *Biblia Hebraica*.¹²

Contact

If a reader finds an issue with this book, or wishes to suggest an improvement, please email: reader-suggestions@timothyalee.com.

Acknowledgments

Thanks to all those who discussed producing this book in Cambridge.

Emmanuel College, Cambridge
15th May, 2024.

Timothy A. Lee

¹⁰ For a modern critical edition, see Alexander Sperber. *The Bible in Aramaic. Based on Old Manuscripts and Printed Texts. Vol 2. The Former Prophets, according to Targum Jonathan*. Brill: Leiden, 1959 Alexander Sperber. *The Bible in Aramaic. Based on Old Manuscripts and Printed Texts. Vol 3. The Later Prophets, according to Targum Jonathan*. Brill: Leiden, 1962.

¹¹ <https://github.com/Sefaria/Sefaria-Export/tree/master/json/Tanakh/Targum/Targum%20Jonathan/Prophets>.

¹² Rudolf Kittel, ed. *Biblia Hebraica*. Leipzig: J. C. Hinrichs, 1906.

Facing parallel texts

תרגום יונתן על ישעיהו

1 נבואת ישעיה בר אמוץ דאתנבי על אנש יהודה ויהי
ירושלם בימי עזיה יותם אחז יחזקיהו מלכא דבית
יהודה:

2 שמעו שמעו דזעו פד יהבית אנריתי לעמי ואציתי ארעא
דאתרגישת מן קדם פתגמי ארי יי מליל עמי בית ישראל
קריתי להון בגין חבבתינון ויקרתנון ואנון מרדו במימרי:

3 ידע תורא זבגיה וחרא אוריא דמרוהי ישראל לא אליף
למדע דחלתי עמא לא אסתפל למתב לאוריתי:

4 וי על דאתקריאו עם קדיש וחטו פנישא בחירא ואסגיאו
חובין אתפגיאו בזרעא רחימא ואבאישו אתאמר להון
בגין חביבין וחבילו אורחתהון שבקו ית פולחנא דיי
קצו בדחלת קדישא דישראל ובדיל עובדיהון בישא
אסתחרו והו לאחורא:

5 לא מסתפלין למימר על מה לקנא עוד מוספין למחטי
ולא אמרין מה דין כל ריש מרע וכל לב דוי:

6 משאר עמא ועד רישא לית בהון דשלים בדחלתי פולחון
סרבין ומרדין אתגעלו בחובין פמחא מרסא לא שבקין
מזדוניהון ולא מתמדין לתיובתא אף לא זכנו להון לאנא
עליהון:

7 ארעכון צדיא קרויכון יקידת נור ארעכון לקבליכון
עממא מחסנין יתה ובחוביהון צדיאת מנכון אתחלפת
והנה לניכראין:

8 ואשתארת פנשתא דציון פמטללתא בכרמא בתר
דקטפוהי פערסל מבתותא במקשיא בתר דאבעיוהי
פקרתא דצירין עליה:

ישעיהו

1 חזון ישעיהו בן-אמוץ אשר חזה על-יהודה וירושלם
בימי עזיהו יותם אחז יחזקיהו מלכי יהודה:

2 שמעו שמים והאזיני ארץ
בנים גבולתי ורוממתי
כי יהוה דבר והם פשעו כי:

3 ידע שור קנהו וחקמור אבוס בעליו
ישראל לא ידע עמי לא התבונן:

4 הוי גוי חטא עם כבד עון זרע מרעים בנים משחיתים
עזבו את-יהוה נאצו את-קדוש ישראל נזרו אחור:

5 על מה תקו עוד תוסיפו סרה כל-ראש לחלי וכל-לבב
דני:

6 מכף-רגל ועד-ראש אין-בו מתם פצע וחבורה ומכה
טריה
לא-זרו ולא חבשו ולא רככה בשמן:

7 ארצכם שממה עריכם שרפות אש אדמתכם לנגדכם
זרים אכלים אתה ושממה פמהפכת זרים:

8 ונתתה בת-ציון כספה בכרם פמלונגה במקשה כעיר
נצורה:

אָרִי מִימְרָא דִּינִי גִזַּר כֶּן:

21 אִיכָרְדִּין תָּבוּ עֹבְדֵהָא לְמַהְוֵי כְּטַעֲיָתָא קַרְתָּא מְהִימְנָתָא
דְּהַת מְלִיא עֲבָדֵי דִּינָא קוֹשְׁטָא תְּנֵה מִתְעַבֵּיד בְּהָ וּכְעַן
אִינֹן קְטוּלֵי נַפְשָׁן:

22 כְּסַפְדָּ תְּנֵה לְפַסוּלָא וְחִמְרִיד מְעַרְב בְּמִנָּא:

23 רַבְרַבִּיד מְרַדִּין וְשׁוֹתְפִין לְגַנְבִין פּוּלְהוֹן רְחִימִין לְקַבְלָא
שׁוֹחֲדָא אָמְרִין גַּבְר לְחַבְרִיהָ עֵבִיד לִי טַב בְּדִינִי וְאַשְׁלָם
לָךְ בְּדִינָךְ דִּין יִתְמָא לָא דִּינִין וּקְבִילַת אַרְמְלָתָא לָא עֵלַת
לְקַדְמִיהוֹן:

24 בְּכֵן אָמַר רַבּוֹן עֲלֵמָא יִי צְבָאוֹת תְּקִיפָא דִּישְׂרָאֵל קַרְתָּא
יְרוּשָׁלַם אָנָּא עֲתִיד לְנַחֲמוּתָהּ בְּרַם וִי לְרְשִׁיעֵיָא כַּד אֲתַגְלִי
לְמַעַבְד פּוֹרְעָנוֹת דִּין מְסֻנְאֵי עֲמִי וְאַתִּיב נְקָמָא לְבַעִיל
דְּרַבִּי:

25 וְאַתִּיב מַחַת גְּבוּרָתִי עֲלָךְ וְאַבְרָר כְּמָא דְּמִנְקַן בְּבוּרִיתָא
כָּל רְשִׁיעֵיָא וְאַעֲדִי כָּל חוֹבְדָּ:

26 וְאַמְנִי בִיד דִּינִי קוֹשְׁטָא תְּקַנִּין כְּבַקְדְּמִיתָא וּמְלָכֵי מְלָכָךְ
כַּד מִן אֹלָא וּבְתַר כֶּן יִתְקַרִי לָךְ קַרְתָּא דְּקוֹשְׁטָא קַרְתָּא
מְהִימְנָתָא:

27 צִיּוֹן כַּד יִתְעַבֵּד בְּהָ דִּינָא תַחֲפָרוּק וְדַעֲבָדוּ אֹרִיתָא יִתּוּבוֹן
לָהּ בְּזָכוֹ:

28 וְיִתְפָּרוֹן מְרוּדִין וְחִנְבִין כְּחֲדָא וְדַשְׁבְּקוּ אֹרִיתָא דִּי
יִשְׁתִּיצוֹן:

29 אָרִי תַחֲבַהֲתוֹן מְאִילְנֵי טַעֲוֹתָא דְּחִמְדָּתוֹן וְתַתְּכַנְעוֹן מַגְנֵי
טַעֲוֹתָא דְּאַתּוֹן מְסַתִּיעִין בְּהוֹן:

30 אָרִי תְּהוֹן כְּבוֹטְמָא דִּי מְנַתַּר טְרַפּוּהֵי וּכְגַנַּת שְׁקִיא דְּמִן
לִית לָהּ:

31 וִיְהִי תּוֹקְפִיהוֹן דְּרְשִׁיעֵיָא כְּנַעוּרַת כְּתָנָא וְעוֹבֵד יְדֵהוֹן
כְּנִיצוּץ נוֹרָא כְּמָא דְּמַקְרַבִין דִּין לְסַטְר דִּין וְדַלְקִין
תְּרוּיְהוֹן כְּחֲדָא כֶּן יְסוּפּוֹן רְשִׁיעֵיָא אִינֹן וְעוֹבְדֵיהוֹן בִּישְׂיָא
וְלָא יְהָא עֲלִיהוֹן חִס:

21 אִיכָה הִיִּתָּה לְזוֹנָה
מִלְאַתִּי מִשְׁפָּט
קָרְיָה נְאֻמָּה
צָדֵק יִלִּין בָּהּ
וְעַתָּה מֵרְצָחִים:

22 כִּסְפֵךְ תִּהְיֶה לְסִיגִים
23 שְׂרִיף סוֹרְרִים וְחִבְרֵי גִנְבִים
שְׁלֹמִים
סְבֹאף מְהוּל בְּמַיִם:
כָּלֹ אֶהֱבֶ שְׁחַד וְרִדֵף
יְתוֹם לֹא יִשְׁפֹטוּ וְרִיב אֶלְמָנָה
לֹא־יָבֹוא אֲלֵיהֶם: פ

24 לָכֵן נֶאֱמַר הָאֲדוֹן
הוּא אֲנַתֶּם מִצְרֵי
יִהְיֶה צְבָאוֹת
אֲבִיר יִשְׂרָאֵל
וְאִנְקָמָה מֵאוֹיְבָי:

25 וְאִשְׁיבָה יְדֵי עֲלִיף
כָּל־בְּדִילִיף:
וְאֶצְרֵף כֶּבֶד סִיגִיף
וְאֶסִּירָה

26 וְאִשְׁיבָה שְׁפֹטִיף
אֲחֲרֵי־כֵן יִגְרֵא לָךְ
כְּבָרֵאשׁוּה
וְיִעֲצִיף כְּבַתְּחִלָּה
קָרְיָה נְאֻמָּה:

27 צִיּוֹן בְּמִשְׁפָּט תִּפְדָּה
וְשָׁבִיָה בְּצַדִּיקָה:

28 וְשָׁבֶר פִּשְׁעִים וְחַטָּאִים יִחַדּוּ
וְעֲזָבֵי יִהְיֶה יִכְלוּ:

29 כִּי יִבְשׂוּ מַאֲיָלִים
וְתִחַפְּרוּ מֵהַגְּנוֹת
אֲשֶׁר חִמְדֶּתֶם
אֲשֶׁר בְּחָרְתֶּם:

30 כִּי תִהְיֶה כְּאֵלֶה
וְכִגְנֹה אֲשֶׁר־מַיִם אֵין לָהּ:

31 וְהָיָה הַחֶסֶן לְנַעֲרַת
וּבְעָרוֹ שְׁנִיָּהֶם יִחַדּוּ
וּפְעָלוֹ לְנִיֻּצוֹן
וְאֵין מִכְּבֹה: ס

- 2 פתגם גבוהה דאתנבי ישעיה בר אמוץ על אנש יהודה ונתבי ירושלם:
- 2 ויהי בסוף יומיא מתקן יהי טור בית מקדשא די בריש טוריא ומנטל מרמתא ויתפנון למפלח עלוהי כל מלכותא:
- 3 ויהבון עממין סגיאין וימרון אתו ונסק לטור בית מקדשא די לבית שכנת אלהיה דיעקב וילפיננא מאורחן דתקנון קדמוהי ונהד באולפן אורייתיה ארי מציון תפוק אורייתא ואולפן פתגמא די מירושלם:
- 4 וידין בין מלכותא ויוכח לעממין סגיאין ויעפפון ספיהון לסכין ומורנתייהון למגלין לא ישול עם באפי עם זין ולא תאלפון עוד מבכין קרבא:
- 5 וימרון דבית יעקב אתו ונהד באולפן אורייתא די:
- 6 ארי שבקתון דחלא תקיפא דהנה פריק לכו דבית יעקב ארי אתמליאת ארעכון טעון כמלקדמין ועננין כפלשתאי ובנימוסי עממא אזלין:
- 7 ואתמליאת ארעהון כסף ודהב ולית סוף לגנוזוהי ואתמליאת ארעהון סוסין ולית סוף לרתיכוהי:
- 8 ואתמליאת ארעהון טעון לעובדי ודיהון סגדין לדאתקינא אצבעתייהון:
- 9 וימאד אנשא ויחלש תקוף גברין ולא תשבוק להון:
- 10 ויעלון למערק במערק בטנרא ולאטמרא בעפרא מן קדם דחילא די ומזיו יקריה:
- 11 עיני רמות אנשא ימאכין ויחלש תקוף גברין ותקיף יי בלחודוהי בעדנא תהיא:

- 2 **הַדְּבַר אֲשֶׁר חָזָה יִשְׁעִיהוּ בֶן-אֲמוּץ עַל-יְהוּדָה וירושלם:**
- 2 **וְהָיָה | בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים נִלְוֹן יְהוָה תָּר בֵּית-יְהוָה | בְּרֹאשׁ הַהָרִים וְנִהְרֻ אֵלָיו כָּל-הַגּוֹיִם: | וְהָלְכוּ עִמָּם רַבִּים וְאָמְרוּ**
- 3 **לָכוּ | וְנַעֲלָה אֶל-הַר-יְהוָה אֶל-בֵּית אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְיִרְנוּ מִדְּרָכָיו כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וְשַׁפְטֹ בֵּין הַגּוֹיִם | וְכַתְּבוּ חֲבֹתָם לְאֹתִים וְלֹא-יִשָּׂא גּוֹי אֶל-גּוֹי חָרֵב וְלֹא-יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה: פ**
- 4 **בֵּית יַעֲקֹב לָכוּ וְנִלְכָה בְּאוֹר יְהוָה: | כִּי נִטְשָׁתָה עַמּוּךְ בֵּית יַעֲקֹב | כִּי מָלְאוּ מִקְדָּם וְעַנְנִים כִּפְלִשְׁתִּים וּבִילְדֵי נָכָרִים יִשְׁפִּיקוּ:**
- 5 **וְתִמְלֵא אֶרְצוֹ כֶּסֶף וְזָהָב וְאִין קִצְּצָה לְאַצְרֹתָיו | וְתִמְלֵא אֶרְצוֹ סוּסִים וְאִין קִצְּצָה לְמִרְכָּבָתָיו: | וְתִמְלֵא אֶרְצוֹ אֱלִילִים לְמַעֲשֵׂה יָדָיו יִשְׁתַּחֲווּ לְאֲשֶׁר עָשׂוּ אֲצַבְעֹתָיו:**
- 6 **וְיִשַׁח אָדָם וְיִשְׁפֹּל-אִישׁ וְאֶל-תִּשְׂא לָהֶם: | בּוֹא בְצוֹר וְהִטְמֵן בְּעַפְּרֵ מִפְּנֵי פֶתַח יְהוָה וּמִהַרְרֵ גֹאֲנֹ:**
- 7 **עֵינֵי גְבוּהוֹת אָדָם שִׁפְלוּ וְנִשְׁגַּב יְהוָה לְבָדּוּ | וְשַׁח רוּם אַנְשִׁים בְּיוֹם תְּהוֹא: ס**
- 8 **וְיִשַׁח אָדָם וְיִשְׁפֹּל-אִישׁ וְאֶל-תִּשְׂא לָהֶם: | בּוֹא בְצוֹר וְהִטְמֵן בְּעַפְּרֵ מִפְּנֵי פֶתַח יְהוָה וּמִהַרְרֵ גֹאֲנֹ:**
- 9 **עֵינֵי גְבוּהוֹת אָדָם שִׁפְלוּ וְנִשְׁגַּב יְהוָה לְבָדּוּ | וְשַׁח רוּם אַנְשִׁים בְּיוֹם תְּהוֹא: ס**
- 10 **עֵינֵי גְבוּהוֹת אָדָם שִׁפְלוּ וְנִשְׁגַּב יְהוָה לְבָדּוּ | וְשַׁח רוּם אַנְשִׁים בְּיוֹם תְּהוֹא: ס**
- 11 **עֵינֵי גְבוּהוֹת אָדָם שִׁפְלוּ וְנִשְׁגַּב יְהוָה לְבָדּוּ | וְשַׁח רוּם אַנְשִׁים בְּיוֹם תְּהוֹא: ס**

- 25 על כן תקיף רוגזא דיי צבאות בעמיה וארים מחת
גבורתיה עליהון כד מחנון וזעו טוריא ותואה נבלתהון
משגרון פסחיתא בגו שוקיא בכל דא לא תבו מחוביהון
דיתוב רוגזיה מנהון ועד כען מתקפין מרדיהון ועוד
מחתיה עתידא לאתפרע מנהון:
- 26 ויזקוף את לעממא מרחיק ויכלי ליה מסופי ארעא והא
בפריע מלך במשריתיה פעננין קלילין ייתי:
- 27 לית דמשלתי ולית דמתקיל ביה לא יגום ולא ידמוך ולא
ישתרי זריז חרציה ולא תתפסיק ערקת מסגיה:
- 28 די גירוהי מחרפין וכל קשפתיה מתיחן פרסת סוסותיה
כטנרא תקיפין ונלגלוהי קלילין הא כעלעולא:
- 29 ניהומי ליה פאריא וינהום פבר ארינן ויכלי ויחוד בזא
וישיזיב ולית דמציל:
- 30 ויכלי עלוהי בעדנא ההיא כאתרגישת ימא דאם יבעון
רשיעיא סעיד מותבי ארעא עקא ותבר איתי עליהון ברם
צדיקיא דיהון בשעתא ההיא יתכסון מן קדם בישתא:

- 6 בשתא דאתננע בה מלכא עזיה אמר נביא חזיתי ית יקרא
דיי שרי על כורסיה רם ומתנטל בשמי מרומא ומזיו
יקריה אתמלי היכלא: ² שמשין קדישין ברומא קדמוהי שתא
גפין לחד שתא גפין לחד בתרין מכסי אפוהי דלא חזי ובתרין
מכסי גונתיה דלא מתחזי ובתרין משמש:
- 3 ומקבלין דין מן דין ואמרין קדיש בשמי מרומא עלאה
בית שכתיה קדיש על ארעא עובד גבורתיה קדיש לעלם
ולעלמי עלמא יי צבאות מליא כל ארעא זיו יקריה:
- 4 וזעו אילות ספי היכלא מקל מלולא ובית מקדשא אתמלי
אמטא:
- 5 ואמרית ני לי ארי חבית ארי גבר חוב לאוכחא אנא ובגו
עמא דמגעל בחובין אנא יתיב ארי ית יקר שכינת מלך

25 על־כֵּן חָרָה אֶף־יְהוָה בְּעַמּוֹ
וַיִּרְגְּזוּ הַהָרִים וַתְּהִי נִבְלָתָם
בְּכַל־זֹאת לֹא־שָׁב אִפּוֹ
וַיִּטּ יָדוֹ עָלָיו וַיִּפְּחֵהוּ
כַּסּוּיָהּ בְּקֶרֶב חוּצוֹת
וְעוֹד יָדוֹ נְטוּיָהּ:

26 וּנְשֹׂא־נֶסֶם לְגוֹיִם מִרְחוֹק
וַהֲנִיחַ מִהֲרָה קֶל יְבוּא:
27 אִין־עֵינָהּ וְאִין־כּוֹשֵׁל בּוֹ
וְלֹא נִפְתַּח אֲזוּר חֲלָצָיו

28 אֲשֶׁר חֲצָיו שְׁנוּנִים
פְּרָסוֹת סוּסָיו כַּצֶּר נַחֲשָׁבוּ
וְנִלְגְּלוּ פְּסוּפָה:
וְשֹׁאֵג כַּכַּפִּירִים וַיִּנְהֵם

29 וַיֵּאָחֶז טֶרֶף וַיִּבְלִיט
וַיִּנְהֵם עָלָיו בְּיָוֵם הַהוּא
וְנִבְט לְאֶרֶץ וַהֲנִיחַ־חֹשֶׁךְ צֶר
וְאֹר חֹשֶׁךְ בַּעֲרִיפִיחַ: פ

וַיִּשְׂאֵג

6 בְּשֵׁנֵת־מוֹת הַמֶּלֶךְ עֲזִיחֵהוּ וְאַרְאֶה אֶת־אֲדָנִי יֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא
רָם וְנִשְׂא וְשׁוּלְיוֹ מְלָאִים אֶת־הַהִיכָל: 2 שְׂרָפִים עֹמְדִים |
מִמַּעַל לּוֹ שֵׁשׁ כְּנָפִים שֵׁשׁ כְּנָפִים לְאַחַד בְּשֵׁתִים | יְכַסֶּה פָּנָיו
וּבְשֵׁתִים יְכַסֶּה רַגְלָיו וּבְשֵׁתִים יַעֲוֹרָף:
3 וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר
קְדוֹשׁ | קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:
4 וַיִּנְעֻזוּ אַמּוֹת הַסַּפִּיִם מִקּוֹל הַקּוֹרָא וַהֲבִיחַ יִמְלֹא עֵשָׂן:
5 וְאָמַר
אֹיֵלֵי כִי־נִדְמִיתִי כִי אִישׁ
וּבִתּוֹךְ עִם־טָמְא
כִּי אֶת־הַמֶּלֶךְ יַהֲנִיחַ
טָמְא־שִׁפְתִים אֲנֹכִי
שִׁפְתִים אֲנֹכִי יוֹשֵׁב
צְבָאוֹת רָאוּ עֵינָי:

- 8 אָרִי כֹל פְּתוּרֵיהוֹן מִלֶּן מִיכֹל מִנְעֵל וּמִשְׁקֵץ לִית לְהוֹן אֶתֶר
דִּי נָקִי מִן אֹנָס:
- 9 לְמִן אֶתִּיהִיבֵת אֹרִיתָא וּמִן אֶתְפָּקֵד לְמִסְבֵּר חוּכְמָא
הָלֵא לְבֵית יִשְׂרָאֵל דְּרַחֲמִין מְכָל עַמְמָא וְחִבִּיבִין מְכָל
מְלָכֻתָא:
- 10 אָרִי אֶתְפָּקֵדוּ לְמַעְבַּד אֹרִיתָא וּמָא דֶּאֶתְפָּקֵדוּ לֹא צְבִיאוּ
לְמַעְבַּד וְאַתְנַבִּיאוּ עֲלֵיהוֹן נְבִיָּא דְאִם יְתוּבִין יִשְׁתַּבֵּק לְהוֹן
וְלִמְלֵי נְבִיָּא לֹא קִבְּלוּ הִלִּיכוּ בְּרַעוּת נַפְשָׁהוֹן וְלֹא חֲמִידוּ
לְמַעְבַּד אֹרִיתֵי סִבְרוּ דִּיתְקִיִּים לְהוֹן פּוּלְחָן טַעוּתָא וְלֹא
סִבְרוּ לְפּוּלְחָן בֵּית מְקַדְּשֵׁי כְּזַעַר הִנְהוּ בְּעֵינֵיהוֹן בֵּית
מְקַדְּשֵׁי לְמַפְלַח תַּמָּן כְּזַעִיר בְּעֵינֵיהוֹן שְׁכַנְתִּי תַּמָּן:
- 11 אָרִי בְּשֹׁנֵי מְמָלָל וּבְלִישָׁן תּוּלְעָבָא הוּוּ מְלַעְגִין לְקַבִּיל
נְבִיָּא דְמַתְנַבֵּן לְהוֹן עִמָּא הֲרִין:
- 12 דְאֶמְרִין לְהוֹן נְבִיָּא דִּין בֵּית מְקַדְּשָׁא פְּלַחוּ בֵּיה וְדָא
אַחְסַנְתָּ בֵּית נִיחָא וְלֹא אָבוּ לְקַבְּלָא אוּלְפָן:
- 13 דִּין יְהִי כֹס פּוּרְעָנוּתָהוֹן עַל דְּעִבְרוּ עַל פְּתַנְמָא דִּיִּי וְעַל
דֶּאֶתְפָּקֵדוּ לְמַעְבַּד אֹרִיתָא וּמָא דֶּאֶתְפָּקֵדוּ לֹא צְבִיאוּ
לְמַעְבַּד בְּכֵן יִתְמַסְרוּן לְעַמְמָא דְלָא יָדְעוּ אֹרִיתָא עַל
דְּהִלִּיכוּ בְּרַעוּת נַפְשָׁהוֹן וְלֹא חֲמִידוּ לְמַעְבַּד רַעוּתֵי בְּכֵן
יִסְבְּרוּן לְסַעִיד בְּעַדָּן דְאִתִּי עֲלִיהוֹן עָקָא וְלֹא יְהִי לְהוֹן
סַעִיד וְסַמִּיד עַל דְּהִנְהוּ זַעִיר בְּעֵינֵיהוֹן בֵּית מְקַדְּשֵׁי לְמַפְלַח
תַּמָּן בְּכֵן יִשְׁתַּאֲרוּן כְּזַעִיר בִּינֵי עַמְמָא דִּיגְלוּן לְתַמָּן בְּדִיל
דִּיתְכּוֹן וְיִתְקַלּוּן לְאַחֻרָא וְיִתְבָּרוּן וְיִתְאַחֲרוּן:
- 14 בְּכֵן קִבְּלוּ פְּתַנְמָא דִּיִּי גְבַרִין רְשִׁיעִין שְׁלִטוּנֵי עִמָּא הֲרִין
דִּי בִירוּשָׁלַם:
- 15 אָרִי אֶמְרִתוּן גְּזַרְנָא קָיָם עִם קְטוּלָא וְעִם מַחְבְּלָא עַבְדָּנָא
שְׁלָמָא מַחַת סַנְאָה אָרִי תִיתִי עֲלִיכּוֹן כְּנַחַל מְגַבֵּר דְאֶתוּן
אֶמְרִין לֹא תִיתִי עֲלָנָא אָרִי שׁוּינָא בְּכַדִּיב רְחֻצְנָא וּבְגִין

8 כִּי כָל־שְׁלֵחַנֹת מְלֹאוֹ קִיא צָאָה בְּלִי מְקוֹם: ס

9 אֶת־מִי יוֹרֵה דָעָה וְאֶת־מִי יִבִּין שְׁמוּעָה גְמוּלִי מִחֶלֶב עֲתִיקֵי מִשְׁדִּים:

10 כִּי צוֹ לְצוֹ צוֹ לְצוֹ זַעִיר שָׁם קוֹ לְקוֹ קוֹ לְקוֹ זַעִיר שָׁם:

11 כִּי בִלְעֲנֵי שְׁפָה וּבְלִשׁוֹן אַחֲרַת יִדְבַר אֶל־הָעַם הַזֶּה:

12 אֲשֶׁר וְאָמַר אֲלֵיהֶם זֹאת הַמְּנוּחָה הַנִּיחִי לְעוֹף וְזֹאת הַמְּרֻגָעָה וְלֹא אָבִיא שְׁמוּעָה:

13 וְהָיָה לָהֶם דְּבַר־יְהוָה צוֹ לְצוֹ צוֹ לְצוֹ זַעִיר שָׁם קוֹ לְקוֹ קוֹ לְקוֹ זַעִיר שָׁם לְמַעַן יִלְכוּ וּכְשָׁלוּ אַחֲוֹר וּנְשַׁבְּרוּ וּנְקַשְׁוּ וּנְלַכְדוּ: פ

14 לָכֵן שָׁמְעוּ דְבַר־יְהוָה מִשְׁלֵי הָעַם הַזֶּה אֲנִשֵּׁי לְצִוֹן אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם:

15 כִּי אָמַרְתֶּם כְּרַתְנוּ בְרִית אֶת־מִוֹת עָשִׂינוּ חִזָּה וְעַם־שְׂאוֹל

שׂוֹט שׂוֹטָךְ כִּי־עָבַר כִּי שָׁמְנוּ כְזָב מִחֶסְנוּ לֹא יְבֹאֲנוּ וּבִשְׁקֵר נִסְתַּרְנוּ: ס

שׂוֹט.
יַעֲבֹר

- אָנָא גְלִי יִמָּמָא וְלִילֹתַי שְׁלִימוֹ:
13 נְהַמִּית עַד צַפְרָא כְּאַרְיָא דְנַהִים וְתִכְר גְּרָמֵי חִינְתָא כֵּן
 מִתְבָּרִין מִן קַדָּם דִּנְנָא כָּל גְּרָמֵי יִמְמֵי וְלִילֹתַי שְׁלִימוֹ:
14 כְּסוּסֵיָא דְאַחִיד וּמְנַצִּיף כֵּן נְצִיפַת וְנַהֲמִית כִּיּוֹנָה זְקַפִּית
 עֵינֵי דִיִּיתֵי לִי רוּחַ מִן קַדָּם דְשָׁכְנִיתָהּ בְּשָׁמַי מְרוּמָא יֵי
 קַבִּיל צְלוֹתַי עֲבִיד בְּעוֹתַי:
15 מָה אַמְלִיל תּוֹשְׁבַחְתָּא וְאִימַר קְדָמוּהֵי וְהוּא אֶסְגֵי טְבוּן
 לְמַעְבַּד עִמֵי מָה אַפְלַח וְאַשְׁלִים קְדָמוּהֵי כָּל שְׁנָיָא דְאוּסִיף
 עַל חֲנִי וְשִׁזִּיב מִמְרִיר נַפְשִׁי:
16 יֵי עַל כָּל מִיתָא אֲמַרְתָּא לְאַחִיָּאָה וּקְדָם פּוֹלְהוֹן אַחֲנִיתָא
 רוּחֵי וְאַחֲנִיתָנִי וְקִיּוּמְתָנִי:
17 הָא לְעַבְדֵי אוּרִיתָא סְגִי שְׁלָמָא קְדָמָךְ וְאַתָּ מִיִּיתֵי מְרִירָא
 לְרִשְׁעֵיָא בְּכֵן כַּד יְדַעִית יוֹם מוֹתֵי שְׁפָכִית דְמַעַתֵי בְּצַלוֹ
 קְדָמָךְ מַר לִי סְגִי וְאַתָּ אַתְרַעִיתָא בְּחֲנֵי בְּדִיל דְלֹא לְחַבְלָא
 נַפְשֵי אַרְי אַרְחִיקְתָּא מִן קְדָמָךְ כָּל חַטָּאֵי:
18 אַרְי לֹא דְבַשְׂאוּל מוֹדֵן קְדָמָךְ מִיתָא לֹא מְשַׁבְּחִין לָךְ לֹא
 מְסַבְּרִין נַחְתֵי גֻּבַב בֵּית אַבְדָּנָא לְפּוֹרְקָנָךְ:
19 דְחֵי חֵי יוּדֵי קְדָמָךְ כְּוֹתֵי יוֹמָא הֲדִין אַבְהָן לְבַנְיָהוֹן יַחוּוֹן
 גְּבוּרְתֵיךְ וַיּוֹדֵוּן לְמִימַר דְכָל אֵילִין קִשׁוּט:
20 יֵי לְמַפְרָקְנָא אֲמַר יֵי וְנִגְוִן תּוֹשְׁבַחְתָּהּ נִגְוִן כָּל יַמֵי חִינְא עַל
 בֵּית מַקְדָּשָׁא דִיֵי:
21 וְאֲמַר יִשְׁעִיָהוּ יִסְבוּן דְבִילַת תִּינִין וַיִּשׁוּרְטוּן עַל שִׁיחְנָא
 וְאַתְסִי: **22** וְאֲמַר חֲזַקְנָה מָה אֶת אַרְי אֶסְק לְבֵית מַקְדָּשָׁא דִיֵי:

39 בְּעִדְנָא תְהִיא שְׁלַח מְרוּדָךְ בְּלֹאֲדָן בַּר בְּלֹאֲדָן מְלָפָא
 דְבַבְלַי אִיגְרִין וְקוּרְבָּנִין לְנֹת חֲזַקְנָה כַּד שְׁמַע אַרְי
 מַרְעָ וְאַתְסִי: ² וְחַדֵי עֲלִיָהוֹן חֲזַקְנָה וְאַחֲזִנִן נֹת בֵּית גְּנֻזְהֵי
 נֹת כְּסָפָא נֹת דְהִבָּא נֹת בּוּסְמָנָא נֹת מְשַׁחָא טְבָא נֹת כָּל
 בֵּית מְנוּחֵי נֹת כָּל דְאִשְׁתַּכַּח בְּגְנֻזְהֵי לֹא הִנָּה מַדְעַם דְלֹא

13 שְׁנִיתִי עַד-בְּקָר

כְּאֲרִי כֵן יִשְׁבֵר כָּל-עֲצָמוֹתַי מִיּוֹם עַד-לַיְלָה תִשְׁלִימֵנִי:

14 כְּסוֹס עָגוּר כֵּן אֲצַפְצֹף אֲהַגִּה כִּי־נָה

דָּלוּ עֵינַי לְמָרוֹם אֲדַנִּי עֲשָׂה-לִי עֲרֻבֵי:

15 מַה-אֲדַבֵּר וְאֶמַר-לִי וְהוּא עָשָׂה

אֲדַדֶּה כָל-שְׁנוֹתַי עַל-מַר נִפְשִׁי:

16 אֲדַנִּי עַל־יְתֵם יָחִיו וְלִכְל־בֶּהֱן חַיֵּי רוּחִי וְתַחֲלִימֵנִי וְתַחֲנִי:

17 הִנֵּה לְשָׁלוֹם מַר-לִי מָר

וְאִתָּה חֲשָׁקָה נִפְשִׁי מִשְׁחַת בְּלִי

כִּי הִשְׁלַכְתָּ אַחֲרַי גִּוָּף כָּל-חֲטָאִי:

18 כִּי לֹא שָׁאוֹל תִּזְדַּק מִנֵּת יִתְלַגֵּךְ

לֹא-יִשְׁבְּרוּ יוֹרְדֵי-בּוֹר אֶל-אֲמַתְּךָ:

19 חֵי חַי הוּא יוֹדֵךְ כְּמוֹנֵי הַיּוֹם אָב לְבָנִים יוֹדִיעַ אֶל-אֲמַתְּךָ:

20 יִתְּנָה לְהוֹשִׁיעֵנִי וּנְגַנּוֹתַי נִגְנָן כָּל-יְמֵי חַיֵּינוּ עַל-בֵּית יְהוָה:

21 וַיֹּאמֶר יִשְׁעִיהוּ וַיִּשְׁאוּ דְבַלַּת תְּאֲנִים וַיִּמְרְחוּ עַל-הַשָּׁחִין וַיַּחֲיוּ:

22 וַיֹּאמֶר חִזְקִיהוּ מַה אֹתָהּ כִּי אֶעֱלֶה בֵּית יְהוָה: ס

39 בָּעֵת הַהִוא שָׁלַח מְרֻבָּךְ בְּלֶאֲדָן בֶּן-בְּלֶאֲדָן מֶלֶךְ-בַּבֶּל

סְפָרַיִם וּמִנְחָה אֶל-חִזְקִיהוּ וַיִּשְׁמָע כִּי חָלָה נְיַחֲזֶק:

2 וַיִּשְׁמַח עֲלֵיהֶם חִזְקִיהוּ וַיִּרְאֵם אֶת-בֵּית נִכְתָּה אֶת-הַכֶּסֶף נִכְתָּה

וְאֶת-הַתְּהַב וְאֶת-הַבְּשָׂמִים וְאֶת הַשֶּׁמֶן הַטוֹב וְאֶת כָּל-בֵּית

כֻּלָּיו וְאֶת כָּל-אֲשֶׁר נִמְצָא בְּאֲזָרוֹתָיו לֹא-הִנִּיחַ דָּבָר אֲשֶׁר

לֹא-הָרָאם חִזְקִיהוּ בְּבֵיתוֹ וּבְכָל-מִמְשַׁלְתּוֹ: ³ וַיִּבֹא יִשְׁעִיהוּ

הַנְּבִיא אֶל-הַמֶּלֶךְ חִזְקִיהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַה אָמַרְנוּ הָאֲנָשִׁים

הָאֵלֶּה וּמֵאֵין יָבֹאוּ אֵלֶיךָ וַיֹּאמֶר חִזְקִיהוּ מֵאַרְצָךְ רְחֹקָה בָּאוּ אֵלַי

- כְּאוֹרֶחֶת טוֹבֵי אָמַר יי':
- 9 אָרִי כִמָּא דְרַמִּין שְׁמִיא מִן אַרְעָא כִּן תִּקְנִן אוֹרְחַתִּי
מֵאוֹרְחַתְכֹּון וּמַחֲשַׁבְתִּי תִקְנִן מִמַּחֲשַׁבְתְּכֹון:
- 10 אָרִי כִמָּא דְנַחִית מִטְרָא וְתִלְגָּא מִן שְׁמִיא וְלִתְמֵן לָא אֶפְשֵׁר
לִיה דִּיתוּב אֱלֹהִין מְרִנִי יַת אַרְעָא וּמְרַבִּי לָהּ וּמוֹעִילָהּ
וְיִהְיֶה בֵּר זַרְעָא כְּמַסַּת לְזַרְעֵי וְלַחְמָא כְּמַסַּת לְמִיכָל:
- 11 כִּן הוּי פִתְגָם טוֹבֵי דְנַפְק מִן קַדְמֵי לָא אֶפְשֵׁר דִּיתוּב
לְקַדְמֵי רִיקָן אֱלֹהִין עֶבֶד יַת דְרַעִינָא וּמְצַלַח לְדַשְׁלַחְנָא
לִיה:
- 12 אָרִי בְחַדְיָא תִפְקֹון מִבִּינֵי עַמְמֵיא וּבְשַׁלְמָא תִתּוּבְלוּן
לְאַרְעֵכֹון טוֹרִיא וְרַמְתָּא יְבוֹעוּן קַדְמִיכֹון תּוֹשַׁבְחָא וְכָל
אֵילָנֵי חִקְלָא יִשְׁעֲנוּן בְּעַנְפֵיהוּן:
- 13 חִלְף רְשִׁיעֵיא וְחִלְף חִיבֵיא יִתְקִימוּן דְחִלֵי חֲטָאָה וַיְהִי
קַדְםֵי יי' לְשׁוּם לְאֵת עֲלָם דְלָא יִפְסֹוק:

56

- כַּדְנִן אָמַר יי' טְרוּ דִינָא עֲבִידוּ צְדָקְתָא אָרִי קָרִיב
פּוֹרְקֵנִי לְמִיתֵי וּזְכוּתֵי לְאַתְנַלְאָה:
- 2 טוֹבֵי אָנֶשׁ דִּיעֶבֶד דָּא וּבֵר אֲנָשָׁא דִּיתְקַף בְּהָ יִטֵּר שְׁבַתָּא
מֵאַחֲלוּתָהּ וַיִּטֵּר יְדוּחֵי מְלַמְעֶבֶד כָּל דְּבִישׁ:
- 3 וְלָא יִימַר בֵּר עַמְמִין דְּמִתּוֹסַף עַל עַמָּא דִּי לְמִימַר אֶפְרָשָׁא
יִפְרָשְׁנִי יי' מֵעַל עַמָּה וְלָא יִימַר סְרִיסָא הָא אָנָּא חָשִׁיב כְּאֵע
יְבִישׁ:
- 4 אָרִי כַּדְנִן אָמַר יי' לְסְרִיסָא דִּיטְרוּן יַת יוֹמֵי שְׁבַתָּא דִּילֵי
וּמַתְרַעֵן בְּרַצְבָּנָא וּמַתְקִפִּין בְּקִימֵי:
- 5 וְאַתֵּן לְהוּן בְּבֵית מִקְדָּשֵׁי וּבְאַרְעֵי בֵּית שְׁכֵנֵתֵי אֶתֶר וְשׁוּם
דְּטַב מְבַנִּין וּמְבַנְּן שׁוּם עֲלָם אֶתֵּן לְהוּן דְּלָא יִפְסֹוק:
- 6 וּבְנֵי עַמְמֵיא דְּמִתּוֹסַפִּין עַל עַמָּה דִּי לְשִׁמְשׁוּתָהּ וּלְמַרְחָם
יַת שְׁמָא דִּי לְמַהוּי לִיה לְעֶבְדִּין כָּל דִּיטֵּר שְׁבַתָּא

12 כִּי־בְשִׁמְתָהּ תִצְאוּ וּבְשָׁלוֹם תִּוָּבְלוּ
הַהָרִים וְהַגְּבָעוֹת יִפְצְחוּ לְפָנֵיכֶם רִנָּה וְכָל־עֵצֵי הַשָּׂדֶה
יִמְחֲאוּ־כָרָה:

13 תַּחַת הַנְּעֻצִים יַעֲלֶה בְרוֹשׁ תַּחַת הַסַּרְפָּד יַעֲלֶה הַדָּס
וְהָיָה לִיהְנֶה לְשֵׁם לְאוֹת עוֹלָם לֹא יִכָּרֵת: ס

56

מִשְׁפָּט וַעֲשׂוּ צְדָקָה כִּי־אָמַר יְהוָה שְׁמְרוּ
וּצְדַקְתִּי לְהַגְלוֹת: כִּי־קְרוּבָה יִשְׁוּעָתִי לְבוֹא

וּבֶן־אָדָם יִחְזִיק בָּהּ אֲשֶׁר־יֹאמַר יַעֲשֶׂה־זֹאת
וְשָׁמַר יָדוֹ מִעֲשׂוֹת כָּל־רָע: ס שְׁמַר שַׁבַּת מִחֻלָּלוֹ

וְאַל־יֹאמַר בֶּן־הַנֶּכֶר וְהַגְּלוּת אֶל־יְהוָה לֵאמֹר
יְהוָה מַעַל עָמוֹ הַבְּדִיל יְבַדִּילְנִי

וְאַל־יֹאמַר הַסָּרִיס כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה לְסָרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת־שַׁבְּתוֹתַי
וּבְחָרוּ בְּאֲשֶׁר חָפְצָתִי וּנְתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי

טוֹב מִבְּנִים וּמִבְּנוֹת שֵׁם עוֹלָם אֶתֶּן־לָוֹ אֲשֶׁר לֹא יִכָּרֵת: ס
וּבְנֵי הַנֶּכֶר הַגְּלוּיִם עַל־יְהוָה לְשָׂרְתוֹ וְלֹא־הִבֶּה אֶת־שֵׁם

יְהוָה לְהִיזֹת לֹו לַעֲבָדִים כָּל־שְׁמַר שַׁבַּת מִחֻלָּלוֹ וּמִחְזִיקִים
בְּבָרִיתִי:

וְהִבִּיאוּתֵימ אֶל־תֵּר קְדָשִׁי וְשִׁמְחֻתִּים בְּבֵית תַּפְלָתִי
עוֹלֵתֵיהֶם וּזְבַחֵיהֶם

כִּי בֵיתִי בֵית־תַּפְלָה יִקְרָא לְכָל־הָעַמִּים לְרָצוֹן עַל־מִזְבְּחִי
מִקְבָּץ נִדְתֵי יִשְׂרָאֵל

8 נְאֻם אֲדֹנָי יְהוָה עוֹד אֶקְבֹּץ עָלָיו לְנִקְבְּצָיו

- 13 בְּכֵן כִּדְנֹן אָמַר יְיָ אֱלֹהִים הָאֵל עֲבָדֵי צְדִיקָא יִכְלוּן וְאַתּוֹן
רְשִׁיעִיא תִּכְפְּנוּן הָאֵל עֲבָדֵי צְדִיקָא יִשְׁתּוֹן וְאַתּוֹן רְשִׁיעִיא
תִּצְחֹן הָאֵל עֲבָדֵי צְדִיקָא יַחְדוֹן וְאַתּוֹן רְשִׁיעִיא תִּבְהִתּוֹן:
- 14 הָאֵל עֲבָדֵי צְדִיקָא יִשְׁבְּחוּן מִטּוֹב לֵב וְאַתּוֹן תִּצְחֹן מִכָּאֵב
לֵב וּמִתְבַּר רִיחַ תִּנְלִלוֹן:
- 15 וְתִשְׁבְּקוֹן שׁוּמְכוֹן לְקִנְמָא לְבַחֲרֵי וַיִּמִּיתְכוֹן יְיָ אֱלֹהִים
מוֹתָא תִּנְיָא וְלַעֲבֹדוּהִי צְדִיקָא יִקְרִי שְׂמָא אוֹחְרָנָא:
- 16 דְּמִבְּרַךְ בְּאַרְעָא יִבְרַךְ בְּאַלְהָא קִנְמָא וְדִמְקִים בְּאַרְעָא
יִקִּים בְּאַלְהָא קִנְמָא אַרְיִי יִתְנַשְׁוּן עֲקָתָא קְדָמִיתָא וְאַרְיִי
מִסְתָּרֵן מִן קְדָמִי:
- 17 אַרְיִי הָא אֲנָא בְּרָא שְׂמָא תְּדִתִּין וְאַרְעָא תְּדָתָא וְלֹא יִדְכְּרוּן
קְדָמִיתָא וְלֹא יִתְסַקּוּן עַל לֵב:
- 18 אֱלֹהִין יַחְדוֹן וַיְבוֹעוּן בְּעַלְמֵי עֲלִמְיָא דְאַנָּא בְּרִי אַרְיִי הָא
אַנָּא בְּרִי יֵת יְרוּשָׁלַם בִּיעָא וְעַמָּה חֲדִי:
- 19 וְאַבּוּע בִּירוּשָׁלַם וַיַּחְדוֹן בְּהָ עַמִּי וְלֹא יִשְׁתַּמַּע בְּהָ עוֹד קַל
דְּבְכֹן וְקַל דְּמִצְוֹתִין:
- 20 וְלֹא יְהִי מִתְמָן עוֹד יִנִּיק יוֹמִין וְסָבָא דְלֹא יִשְׁלַם יֵת יוֹמוֹהִי
אַרְיִי דְחַיִּיב עוֹלָיִם בַּר מְאָה שְׁנִין יְהִי מְאִית וּדְחַטִּי בַר
מְאָה שְׁנִין יִתְרַךְ:
- 21 וַיִּבְנוּן בְּתִין וַיִּתְבוּן וַיִּצְבּוּן כְּרַמִּין וַיִּכְלוּן אֲבָהוֹן:
- 22 לֹא יִבְנוּן וְאַחֲרִין יִתְבוּן לֹא יִצְבּוּן וְאוֹחְרָנִין יִכְלוּן אַרְיִי
כִּיּוֹמִי אֵילָן חַיָּא יוֹמִי עַמִּי וְעוֹבֵד יִדְיָהוֹן יִבְלוּן בְּחִירֵי:
- 23 לֹא יַחְלוּן לְרִיקָן וְלֹא יִרְבוּן לְמוֹתָא אַרְיִי זְרַעָא דְבִרְכִיהָ
יְיָ אֵינּוֹן וּבְנֵי בְנֵיהוֹן עִמְהוֹן:
- 24 וַיְהִי עַד לֹא יִצְלוּן קְדָמִי וְאַנָּא אֶקְבַּל צְלוֹתְהוֹן עַד לֹא
יִבְעוּן מִן קְדָמִי אַעֲבִיד בְּעוֹתְהוֹן:
- 25 דִּיבָא וְאַמְרָא יִרְעוּן כְּחֻדָּא וְאַרְיָא כְּתוֹרָא יִיכּוּל תִּבְנָא
וְחוּיָא עֲפָרָא מְזוּנִיָּה לֹא יִבְאַשּׁוּן וְלֹא יַחְבְּלוּן בְּכָל שׁוֹרָא
דְּקוּדְשֵׁי אָמַר יְיָ:

- 16 אֲשֶׁר הַמִּתְבָּרֵךְ בְּאֶרֶץ יִתְבָּרֵךְ
 וְהַנִּשְׁבַּע בְּאֶרֶץ יִשְׁבַּע
 כִּי נִשְׁכַּחוּ הַצָּרוֹת הַרְאֵשְׁנוֹת
 כִּי־הִנְנִי בּוֹרֵא שָׁמַיִם חֲדָשִׁים
 וְלֹא תִזְכְּרֶנָּה הַרְאֵשְׁנוֹת
 כִּי־אִם־שִׁישׁוּ וְנִילּוּ עַד־עַד
 כִּי הִנְנִי בּוֹרֵא אֶת־יְרוּשָׁלַם וְיָלָה וְעַמָּה מְשׁוֹשׁ:
 17 וְנִלְתִי בִירוּשָׁלַם
 וְלֹא־יִשְׁמַע בָּהָ עוֹד
 18 לֹא־יְהוּדָה מִשָּׁם עוֹד
 וְזָקֵן אֲשֶׁר לֹא־יִמְלֵא
 בֶן־מֵאָה שָׁנָה יָמוֹת
 וּבְנוֹ בָתִּים וַיִּשְׁבּוּ
 19 לֹא יִבְנוּ וְאַחֲרָ יֹשֵׁב
 כִּי־כִימֵי הָעֵץ יִמֵּי עַמִּי
 20 לֹא יִיגַעוּ לְדוֹק
 כִּי יָרַע בְּרוּכֵי יְהוָה הַמָּה
 21 וְהָיָה טָרֶם־יִקְרָאוּ וְאֲנִי אֶעֱנֶה
 אֲשַׁמְעֶה:
 22 זָאֵב וְטָלָה יִרְעוּ כְּאַחַד
 וְעַפְרָ לַחֲמוֹ
 23 לֹא־יִרְעוּ וְלֹא־יִשְׁחִיתוּ
 בְּכָל־הָרָ קָדְשֵׁי אָמַר יְהוָה: ס

66 כֹּה אָמַר יְהוָה הַשָּׁמַיִם כִּסְאֵי וְהָאֶרֶץ הַדָּם רִגְלֵי
 אֵי־זֶה בַּיִת אֲשֶׁר תִּבְנוּ־לִי וְאֵי־זֶה מְקוֹם מְנוּחָתִי:

2 וְאֶת־כָּל־אֱלֹהִים וְיָדֵי עֲשֻׁתָּהּ וַיְהִיוּ כָל־אֱלֹהִים נְאֻם־יְהוָה

Paradigms

This appendix contains paradigm charts for verbs, nouns, and adjectives. I added these reference tables to aid the reading process. I found that having them at hand can be very useful, especially when stuck reading tricky forms.

Pronouns

Independent personal pronouns

1cs	אֲנִי	I
2ms	אַתָּה, אַתְּ	you
3ms	הוא	he/it
3fs	היא	she/it
1cp	אֲנֵנוּ	we
2mp	אַתֶּם	you
3mp	הֵמוֹ, הֵמוֹן, אֲנֵיהֶם	they
3fp	אֲנֵיהֶן	they